

Ο αρχιτέκτων **Δημήτρης Βαράγκης** συζητάει με την αρχιτέκτονα εσωτερικών χώρων **Έλενα Κάρουλα** για το σήμερα και το αύριο του ελληνικού σχεδιασμού.

Φωτογραφίες: Ιωάννα Παγκαλή

Ta schemata του ελληνικού design

Παρασκευή απόγευμα, τελευταία μέρα της εβδομάδας, που κλείνει με τη συνάντησή μου με τον Δημήτρη Βαράγκη στα γραφεία της εταιρείας του. Η σκέψη μου καρφωμένη στο «Δια Χειρός» όπως το πρωτοείδα γραμμένο πάνω από την κεντρική είσοδο της έκθεσης στην Κηφισιάς πριν από 19 χρόνια. Η συνέντευξη αυτή είχε στόχο να ψάξω εάν η σημασία του «Δια Χειρός» παραμένει η ίδια και τι ρόλο θέλει να παίξει στα σημερινά δρώμενα. Ο «αιρετικός» (όπως ο ίδιος αποκαλεί τον εαυτό του) Δημήτρης Βαράγκης αρχικά με ξάφνιασε με τη δύναμη των ανατρεπτικών σκέψεων και ονείρων του για την εταιρεία του και στη συνέχεια με έκανε συνένοχο.

ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΣΤΟ ΚΑΤΕΣΤΗΜΕΝΟ

«Είμαι πεπεισμένος», εξηγεί με πάθος ο Δημήτρης Βαράγκης, «ότι ο δρόμος προς την επιτυχία είναι μέσα από την αντίδραση προς το κατεστημένο. Μέσα από τη δημιουργική τοποθέτηση απέναντι στο παρελθόν Βαράγκη, που εύκολα μπορεί να σε κρατήσει δέσμιο στην εικόνα που οι άνθρωποι σχημάτισαν για σένα περιμένοντας συγκεκριμένα προϊόντα που δεν θα τους μετακινήσουν θεμελιωμένες αξίες. Με σημείο εκκίνησης το «Δια Χειρός» και τη φιλοσοφία, τεχνολογία και εμπειρία Βαράγκη, αμφισβητώντας τους εαυτούς μας, μπορέσαμε να προχωρήσουμε σε νεωτερισμούς. Για να ανοιχτεί δρόμος προς νέες τεχνικές και σχεδιασμούς βοήθησε η «αντιπολίτευση» προς το «Δια Χειρός» με το σχηματισμό μιας δημιουργικής ομάδας Ελλήνων σχεδιαστών (Α. Βαρώτσος, Γ. Γεωργαράς, Σ. Λάζου, Α. Χαζαράκης), οι οποίοι παρουσίασαν τη σειρά Schemata στη διεθνή έκθεση στην Κολωνία της Γερμανίας όπου και βραβεύτηκαν. Όταν είσαι στο εξωτερικό, αναγκάζεσαι να αυτοπροσδιοριστείς σε ένα ξένο περιβάλλον με διαφορετικά πολιτισμικά πρότυπα –the biggest

challenge ενός Έλληνα δημιουργού–, μέσα από το οποίο η έννοια της ελληνικότητας γίνεται η δύναμη που σε προστατεύει.»

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΙΣ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

«Από την παράδοση, η ομάδα Schemata κράτησε την ουσία και αξιοποιώντας την κοινή αρχιτεκτονική σκέψη τού πετάω τα άχρηστα και κρατάω τα χρήσιμα κατάφερε να αναγεννήσει φόρμες και υλικά. Για μένα, το στοιχείο Schemata πέτυχε απόλυτο στο εξωτερικό και βρήκε διεθνή αποδοχή. Στην ελληνική κοινωνία άρεσαν τα Schemata αλλά η διείσδυση του «καινούργιου» στη συνείδηση του κόσμου είναι μια διαδικασία που απαιτεί περισσότερο χρόνο. Σίγουρα το μεγαλύτερο πρόβλημα του design στην Ελλάδα είναι ότι όλα σταματούν στην έρευνα και έτσι υπάρχει ένα μεγάλο κενό στην κουλτούρα του Έλληνα ως προς την αποδοχή καινοτόμων εναλλακτικών σχεδιασμών. Στο σχεδιασμό πρέπει να ξέρεις να δαμάσεις την ιδέα, την πρώτη ύλη και να ακολουθήσεις την εξέλιξη μέχρι την κατασκευή. Η απόλυτη ικανοποίηση έρχεται όταν αυτό που σχεδιάστηκε χρησιμοποιείται και η ισορροπία βρίσκεται στη σωστή ανάμειξη της χρήσης του αντικείμενου και της σχέσης του χρήστη με το αντικείμενο.»

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

«Η εμπλοκή του σημερινού αντικείμενου στην αυριανή κοινωνία καθώς και η αυριανή του αξία μας απασχολούν και μας οδηγούν στην εφαρμογή της φιλοσοφίας του Recycling όπου από κάτι άχρηστο δημιουργείται κάτι χρήσιμο. Αυτή θα είναι η βασική αρχή του σχεδιασμού του μέλλοντος: να σχεδιάσεις κάτι που η επίπτωση παραγωγής του στο περιβάλλον και την ποιότητα ζωής των χρηστών στο σήμερα και το αύριο

να είναι ελάχιστη. Η προσπάθεια επικεντρώνεται στη μείωση της δημιουργίας βλαβερών επιπτώσεων μέσα από τη διαδικασία παραγωγής. Δεν είναι τυχαίο που το "Tetra Stool", σε σχέδιο του Γ. Γεωργιάδη, βραβεύθηκε με το Red Dot Design Award 2008-2009. Ο σχεδιασμός και η κατασκευή του είναι οι συντεταγμένες αυτής της φιλοσοφίας. Φτιαγμένο από ανακυκλωμένο πλαστικό, είναι ελαφρύ, το σχήμα του το κάνει πολυχρηστικό και του επιτρέπει να εφαρμόζει το ένα μέσα στο άλλο. Κατά συνέπεια μειώνεται η δαπάνη μεταφοράς, που σημαίνει λιγότερα δρομολόγια και λιγότερα καύσιμα. Από την άλλη, ζούμε σε έναν κόσμο γεμάτο οπτική ρύπανση. Ο σχεδιασμός είναι ο τρόπος δημιουργίας καταναλωσιμότητας οπότε καταλήγουμε στη σχεδιαστική ρύπανση. Το ζητούμενο σήμερα είναι ο "καλός" σχεδιασμός, που παράγει φυσικό και καθαρό προϊόν και όχι αποκλειστικά προϊόν καταναλώσιμο.

«Η εξέλιξη του σχεδιασμού σήμερα οφείλει να γίνεται μέσα από το σχεδιασμό του χτες, χωρίς να υποδουλώνεται στο κατεστημένο. Το σημαντικό είναι πώς θα καταφέρεις να εναντιωθείς στο κατεστημένο και να δημιουργήσεις χρηστικά προϊόντα που θα έχουν ζήτηση αλλά και να κάνεις τον κόσμο να ταυτιστεί με την τριλογία παρελθόν - μέλλον - χρήση.»

ΕΠΟΧΗ ΚΡΙΣΗΣ

«Αυτή είναι η στιγμή που μόνο όσοι έχουν ξεκάθαρη ταυτότητα θα μπορέσουν να επιβιώσουν και να διεκδικήσουν. Είναι η ώρα της περιφέρειας να επηρεάσει και να διασπάσει την παγκοσμιοποίηση. Ο ατομικισμός είναι το παρελθόν που πρέπει να θάψουμε και η ομαδικότητα αυτό που πρέπει να εφαρμόσουμε.»

Η συνομιλία μου με τον Δημήτρη Βαράγκη, «σε πείσμα των καιρών», μου άφησε μια νότα αισιοδοξίας και όρεξη για δημιουργία.